

IZVJEŠĆE
STRUČNOG POVJERENSTVA
O REAKREDITACIJI
Učiteljskog fakulteta
Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Datum posjeta:
7. – 8. travnja 2014. godine

Svibanj 2014. godine

Sadržaj

UVOD.....	3
KRATKI OPIS VREDNOVANOG VISOKOG UČILIŠTA	5
ZAKLJUČCI STRUČNOG POVJERENSTVA	7
PREDNOSTI VISOKOG UČILIŠTA.....	7
NEDOSTACI VISOKOG UČILIŠTA.....	11
PRIMJERI DOBRE PRAKSE.....	15
PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE	16

UVOD

Izvešće o reakreditaciji Učiteljskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (u danjem tekstu: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Osijeku) napisalo je Stručno povjerenstvo koje je u tu svrhu imenovala Agencija za znanost i visoko obrazovanje. Povjerenstvo je izvješće napisalo na temelju dostavljene Samoanalize Fakulteta, popratne dokumentacije te posjeta Fakultetu.

Reakreditacija je postupak kojeg provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO), javna agencija uvrštena u EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education) te punopravna članica ENQA-e (European Association for Quality Assurance in Higher Education), a kojeg prema Zakonu o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju Agencija provodi svakih pet godina na svim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj.

Stručno povjerenstvo imenuje Akreditacijski savjet, neovisno tijelo Agencije, kako bi provelo neovisno stručno vrednovanje visokog učilišta i studijskih programa koje ono izvodi.

Izvešće sadrži:

- analizu prednosti i nedostataka vrednovane institucije
- primjere dobre prakse
- preporuke za poboljšanja.

Sastav Stručnog povjerenstva za provođenje reakreditacije:

- prof. Lasse Lapponen, University of Helsinki, Finska (predsjednik Stručnog povjerenstva)
- prof. Assumpta Aneas Alvarez, Facultad de Pedagogía de la Universidad de Barcelona, Španjolska
- prof. Javier Rosales, Facultad de Educación, Universidad de Salamanca, Španjolska
- prof. Reinhold Stipsits, Institut für Bildungswissenschaft, Universität Wien, Austrija
- Mateja Pernar, studentica, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska.

U analizi dokumenata i studijskom posjetu Povjerenstvu su podršku pružili zaposlenici Agencije:

- koordinatorka mr. sc. Irena Petrušić
- prevoditeljica Vlatka Derenčinović, prof.

Tijekom posjeta Stručno je povjerenstvo održalo sastanke s predstavnicima sljedećih skupina:

- Upravom
- Radnom skupinom koja je izradila Samoanalizu
- Studentima i njihovim predstavnicima koji su prisustvovali sastanku
- prodekanicom za nastavu i studente, voditeljima odsjeka, voditeljicom dislociranog studija u Slavonskom brodu
- prodekanicom za znanost, međunarodnu i međusveučilišnu suradnju i voditeljima znanstvenih projekata
- nastavnicima
- administrativnim osobljem
- asistentima i znanstvenim novacima.

Stručno povjerenstvo je obišlo knjižnicu, informatičke učionice, ured za studente i predavaonice Učiteljskog fakulteta gdje je održalo kratke razgovore sa studentima koji su se tamo zatekli. Povjerenstvo je posjetilo i prostor dislociranog studija u Slavonskom Brodu gdje je održalo razgovore s nastavnicima, studentima i administrativnim osobljem.

Na temelju obavljenog postupka reakreditacije, završnog izvješća povjerenstva te izvješća o zadovoljavanju kvantitativnih kriterija koji se provjeravaju u informacijskom sustavu Agencije, Akreditacijski savjet donosi neovisno mišljenje.

Uz prethodno mišljenje Akreditacijskog savjeta, Agencija donosi akreditacijsku preporuku kojom preporučuje ministru nadležnom za poslove visokog obrazovanja i znanosti jedno od sljedećeg:

- 1. izdavanje potvrde** o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja odnosno dijela djelatnosti (produljenje dopusnice), ako je akreditacijska preporuka pozitivna;
- 2. uskratu dopusnice** za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti odnosno dijela djelatnosti, ako je akreditacijska preporuka negativna;
- 3. izdavanje pisma očekivanja** s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine u kojem je institucija dužna ispuniti tražene uvjete/u kojem je visoko učilište dužno provesti preporuke za poboljšanja iz izvješća. U slučaju izdavanja pisma očekivanja za visoko učilište može se zabraniti upis studenata u razdoblju određenom pismom očekivanja.

Akreditacijska preporuka koja se upućuje ministru sadrži i ocjenu kvalitete visokog učilišta s preporukama za poboljšanje i unapređenje kvalitete.

KRATKI OPIS VREDNOVANOG VISOKOG UČILIŠTA

NAZIV VISOKOG UČILIŠTA: Učiteljski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

ADRESA: Ulica cara Hadrijana 10, Osijek

IME I PREZIME ČELNIKA VISOKOG UČILIŠTA: v. d. dekana, izv. prof. dr. sc. Damir Matanović

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA:

- Odsjek za društvene znanosti
- Odsjek za filologiju
- Odsjek za umjetnička područja
- Odsjek za prirodne znanosti
- Odsjek za cjeloživotno obrazovanje.

POPIS STUDIJSKIH PROGRAMA (i razina):

- integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni Učiteljski studij
- preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja.

BROJ STUDENATA: 84 izvanredna, 807 redovna i 52 apsoluta.

BROJ NASTAVNIKA (u punom radnom odnosu): 19 (i 9 vanjskih suradnika).

BROJ ZNANSTVENIKA (u punom radnom odnosu): 32 doktora znanosti i 18 izabranih u znanstveno-nastavno zvanje.

UKUPNO PRIHODI (u kunama): 18.083.771,63

PRIHODI MZOS-a (postotak): 83

VLASTITO FINANCIRANJE (postotak): 17

KRATKI OPIS VISOKOG UČILIŠTA:

Učiteljski fakultet nastavlja tradiciju izobrazbe učitelja u Osijeku koja je započela franjevačkim tečajem obrazovanja učitelja 1733. U Osijeku je 1893., nakon provođenja povremenih tečajeva za učitelje, osnovana Učiteljska škola. Od akademske 1961./1962. godine učitelji su se školovali na Pedagoškoj akademiji, zatim na Pedagoškome fakultetu. Kako je Republika Hrvatska devedesetih godina 20. st. počela usklađivati svoj sustav s europskim, počelo se razmišljati o obrazovanju učitelja u samostalnim ustanovama – visokim učiteljskim školama te je Vlada Republike Hrvatske 1998. uredbom osnovala Visoku učiteljsku školu u Osijeku.

Od akademske 2009./2010. godine Učiteljski fakultet u Osijeku ustrojava dva nova sveučilišna studija: preddiplomski studij Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja i diplomski studij

Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja te upisuje prvu generaciju studenata na sveučilišni preddiplomski studij.

Bitni problemi u radu bili su vezani uz neprimjeren prostor i nedostatak nastavnčkoga kadra. Nastava se na Učiteljskome fakultetu odvijala u neprimjerenim uvjetima zgrade Filozofskoga fakulteta u Osijeku, a na dislociranome studiju u Slavonskome Brodu nastava se odvijala u samo dvije učionice Osnovne škole „Hugo Badalić“. U studenome 2008. nastava na dislociranome studiju u Slavonskome Brodu započinje u novim prostorima koji donekle rješavaju problem prostora za izvođenje nastave u Slavonskome Brodu.

Sanacijom zgrade u Sveučilišnom kampusu Učiteljski fakultet počinje s izvođenjem nastave i ostalih aktivnosti u novom prostoru. Učiteljski fakultet u Osijeku izrastao je time u uglednu instituciju koja danas raspolaže s ukupnim prostorom od oko 5500 m², među kojima je devetnaest predavaonica i tri računalne učionice te jedan laboratorij. Svi su prostori opremljeni suvremenom opremom.

Učiteljski fakultet u Osijeku zapošljava i surađuje s 65 nastavnika, od čega 35 u znanstveno-nastavnim i nastavnim te 27 u suradničkim zvanjima kao i 3 znanstvena novaka. Također ostvaruje suradnju s vanjskim suradnicima s drugih znanstvenih institucija Sveučilišta u Osijeku, u Hrvatskoj i inozemstvu.

Fakultet sudjeluje u više hrvatskih i nekoliko europskih znanstvenih projekata, a ima i suradnju sa sveučilištima, fakultetima i znanstvenim institucijama iz Austrije, Velike Britanije, Turske, Mađarske, Srbije i drugih europskih zemalja.

ZAKLJUČCI STRUČNOG POVJERENSTVA

Ovo je izvješće o reakreditaciji Učiteljskog fakulteta u Osijeku. U postupku reakreditacije svaki od članova Povjerenstva zasebno je ocjenjivao kvalitetu visokog učilišta prema zadanim kriterijima, nakon čega se o tim ocjenama zajednički raspravljalo i dogovaralo, a rezultat toga ovo je zajedničko izvješće.

U postupku reakreditacije Povjerenstvo se služilo dokumentom *Kriteriji za ocjenu kvalitete visokih učilišta u sastavu sveučilišta* Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Povjerenstvo je prilikom procjene osobito imalo na umu dvije stvari koje bi trebale usmjeravati rad Fakulteta: misiju i viziju koje vrednovani Fakultet navodi u svojoj Samoanalizi.

U izvješću se nadalje raspravlja o usklađenosti Fakulteta sa standardima i kriterijima za reakreditaciju. Mišljenja članova Povjerenstva temelje se na:

- 1.) dokumentu Samoanalize kojeg je dostavilo visoko učilište,
- 2.) saznanjima stečenim tijekom posjeta visokom učilištu za vrijeme kojeg je Povjerenstvo održalo sastanke s predstavnicima Uprave Fakulteta, studentima, nastavnicima, administrativnim, tehničkim i pomoćnim osobljem.

PREDNOSTI VISOKOG UČILIŠTA

Stručno povjerenstvo uočilo je sljedeće prednosti visokog učilišta:

Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete

Fakultet ima jasnu misiju, viziju i ciljeve. Kao što je navedeno u Samoanalizi, misija Učiteljskog fakulteta u Osijeku je "doprinos društvu unaprjeđenjem znanja kroz istraživanje i obrazovanje studenata za odgoj i obrazovanje". Vizija Učiteljskoga fakulteta u Osijeku je „biti istraživački fakultet s jasnim istraživačkim profilom usmjerenim na održivi razvoj“. Misija i vizija određuju smjer budućeg djelovanja institucije. Ono što još uvijek nedostaje, odnosno na čemu bi trebalo poraditi, jesu konkretna djela za postizanje misije i vizije te alati za praćenje i vrednovanje tog procesa.

Učiteljski fakultet u Osijeku, osobito dislocirani studij u Slavonskom Brodu, ima veliku važnost za lokalnu zajednicu i regiju. Povjerenstvo je posebno prepoznalo suradnju između lokalne zajednice i Fakulteta u stvaranju prilika za učenje jedni od drugih. Čini se kako Fakultet predstavlja važan centar za razvoj i uspostavljanje socijalne kohezije u regiji. Jedna od prednosti Fakulteta jest da zbog svog položaja na studij privlači studente iz različitih geografskih područja (ruralnih, gradskih, zemalja poput Bosne i Hercegovine) te različitih kulturnih i socioekonomskih zaleđa, nudeći mogućnost razvoja ljudskih potencijala za dobrobit budućeg obrazovanja. Čini se kako su i zaposlenici svjesni ove prednosti i shvaćaju da moraju i dalje razvijati aktivnosti u tom smjeru.

Potrebno je reći i kako je Fakultet smješten u ekonomski izazovnom području. Fakultet obrazuje i osposobljava studente za ovaj dio zemlje, pružajući im dobre mogućnosti i prilike za zapošljavanje, čime se potiče socijalna i ekonomska aktivnost okolnih gradova. Jedna od novih mogućnosti je suradnja između Učiteljskog fakulteta i Strojarskog fakulteta u Slavonskom brodu s ciljem stvaranja nove profesije nastavnika koji posjeduju tehničke i pedagoške kompetencije. Imajući to u vidu, može se reći kako Fakultet pokazuje osjetljivost na potrebe tržišta rada i djelomično ispunjava svoju misiju. Proces upravljanja kvalitetom u funkciji je podrške Fakultetu u postizanju postavljene vizije.

Na Fakultetu se potiče atmosfera interdisciplinarnosti i profesionalnog usavršavanja zaposlenika i studenata te vlada pozitivan stav prema utjecaju studenata i njihovih povratnih informacija.

Studijski programi

Fakultet ima dobro razvijene postupke za utvrđivanje sadržaja, metoda i razvoj studijskih programa. Suradnja unutar institucije i odsjeka osigurava dobre mogućnosti za sustavno upravljanje studijskim programima. Čini se kako Senat Sveučilišta formalno odobrava studijske programe. Nije sasvim jasna podjela posla između Fakulteta, odsjeka i katedri u pripremi, provođenju i praćenju uvjeta za stjecanje kvalifikacija (tko je odgovoran za što). Nije jasno ni jesu li odsjeci odgovorni za odobravanje sadržaja, metoda i razvoj programa, i ukoliko jesu, kakvu podršku dobivaju od Fakulteta.

Fakultet je svjestan dolazećih promjena poput nove nacionalne strategije obrazovanja te nacionalnog kvalifikacijskog okvira. Nova nacionalna strategija i kvalifikacijski okvir imati će posljedice za Fakultet, odnosno institucija će morati preispitati svoje postojeće studijske

programe i stvoriti nove mogućnosti. To je nešto što bi trebalo sustavno razmotriti i razvijati u budućnosti.

Studenti

Studenti imaju mogućnost uključivanja u postupke donošenja odluka putem različitih kanala i foruma. Studenti imaju svoje predstavnike u Fakultetskom vijeću na čijim se sjednicama razmatraju njihovi upiti. Oni nadalje sudjeluju u upravljačkoj strukturi putem Studentskog zbora, udruga i ostalih tijela te sudjeluju kao članovi u radu različitih stalnih i privremenih povjerenstava, poput Povjerenstva za unaprjeđenje i osiguravanje kvalitete, Etičkog povjerenstva, Stegovnog suda za studente i Povjerenstva za sveučilišnu smotru.

Fakultet potiče studente na sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima poput sporta i humanitarnih aktivnosti. Neke se od tih aktivnosti provode u suradnji s lokalnom zajednicom. Studenti Fakulteta vrlo su zadovoljni svojim studijem, kvalitetom studijskih programa i nastave. Također se čini da imaju ispunjen i prijateljski odnos sa svojim nastavnicima. Uspostavljeni su dobri komunikacijski kanali i studenti imaju mogućnost izražavanja svog mišljenja i prijedloga. Atmosfera na studiju je opuštena, kao i odnos između nastavnika i studenata. Povjerenstvo je za vrijeme posjeta dobilo informaciju kako Fakultet studentima osigurava podršku u obliku savjetovanja i profesionalne orijentacije. Studentski zbor ima značajnu ulogu prilikom donošenja odluka, a studenti su upoznati sa svojim pravima i postupcima vezanim uz podnošenje i rješavanje žalbi.

Nastavnici

Povjerenstvo smatra kako su nastavnici Fakulteta općenito motivirani i posvećeni svom radu. Čini se kako Fakultet ima dobar potencijal, osobito u području ljudskih resursa. Nastavnici, posebno oni mlađi, pokazuju entuzijazam i posvećenost za učiteljsku profesiju. Izazov je i prilika za Fakultet uvidjeti potencijal svog nastavničkog kadra i dodatno njegovati taj potencijal.

Velik dio nastavnika ima potrebne visokoškolske kvalifikacije i pedagoške kompetencije te odgovarajuće iskustvo rada u nastavi. Omjer nastavnika i studenata je 1:30 što se smatra zadovoljavajućim s obzirom na kriterije.

Fakultet na različite načine potiče nastavnike da razvijaju svoje nastavničke vještine.

Znanstvena i stručna djelatnost

Vizija Učiteljskoga fakulteta u Osijeku je „biti istraživački fakultet s jasnim istraživačkim profilom usmjerenim na održivi razvoj“. To je važan cilj kojeg treba slijediti. Ukoliko Fakultet postigne ovaj cilj, istovremeno će imati i mogućnost izvoditi nastavu koja će u većoj mjeri biti temeljena na znanstvenom istraživanju.

Mobilnost i međunarodna suradnja

Fakultet je svjestan potrebe za povećavanjem mobilnosti studenata i nastavnika te svoje studente i nastavnike potiče da se više uključuju u međunarodne programe razmjene koji promiču kompetencije potrebne u sve više internacionaliziranom području visokog obrazovanja. Uprava Fakulteta također je odlučna u svojoj namjeri stvaranja novih nacionalnih i međunarodnih mreža koje unaprjeđuju obrazovanje i istraživanje. Čini se da je već donekle uspostavljena međunarodna suradnja, a u planu je i potpisivanje nekolicine novih ugovora o suradnji.

Resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije

Akadske godine 2012./2013. na Fakultetu je bio zaposlen 21 zaposlenik na administrativnim, tehničkim i pomoćnim poslovima (14 osoba stručno-administrativnoga profila i 7 osoba na pomoćnim i tehničkim poslovima). Čini se da Fakultet ima odgovarajuću administrativnu i tehničku podršku za provođenje nastavne i znanstvene aktivnosti te savjetovanja studenata. Fakultet nastavnicima i studentima osigurava pristup internetu i elektroničkim bazama podataka uz pomoć kojih se mogu koristiti suvremenim nastavnim i istraživačkim izvorima, primjerice međunarodnim časopisima.

NEDOSTACI VISOKOG UČILIŠTA

Čini se kako je visoko učilište u velikoj mjeri svjesno nekih svojih nedostataka koje je uočilo Povjerenstvo te ih navelo i u Samoanalizi (str. 26. – 27.). Povjerenstvo je međutim prepoznalo i neke druge nedostatke, odnosno razvojne izazove koje bi Fakultet trebao biti svjesniji. Radi se o sljedećim nedostacima:

Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete

Učiteljski fakultet trenutno mijenja svoj naziv u Fakultet za odgojno-obrazovne znanosti te istovremeno postaje dijelom ozbiljne istraživačke zajednice. Kako bi se realizirala ova dva cilja, prema Samoanalizi, potrebno je restrukturirati Fakultet. Povjerenstvo smatra da je taj proces tek u početnoj fazi te ga je potrebno temeljito osmisliti u svim svojim nastavnim, znanstvenim te administrativnim aspektima.

U području osiguravanja kvalitete (QA) postoje neka važna pitanja i potrebe kojima bi se trebalo temeljito i kontinuirano baviti. Primjerice, potrebno je jasnije utvrditi i formalizirati ciljeve QA na različitim razinama Fakulteta, kako u nastavi tako i u znanstvenoj djelatnosti, definirati odgovornosti vezane uz postupke QA i njihovu praktičnu provedbu, definirati odgovornosti i zaduženja, osobito između Povjerenstva za unaprjeđivanje i osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja i Ureda za kvalitetu (koji još nije ustrojen).

Fakultet dokumentira postupke osiguravanja kvalitete u obliku različitih izvješća o rezultatima studentskih i nastavničkih anketa. Međutim, dobiveni podaci mogli bi se sustavnije obraditi i učinkovitije koristiti na svim razinama Fakulteta i odsjeka. Institucija koristi samo najosnovnije instrumente osiguravanja kvalitete, donekle metodološki ograničene i jednodimenzionalne. Povjerenstvo preporučuje korištenje sofisticiranijih načina prikupljanja kvalitativnih podataka.

Na razini čitave institucije (Fakulteta i odsjeka) ustrojena su brojna povjerenstva i radne skupine. Povjerenstvo je uočilo da postoje brojna preklapanja u obvezama i odgovornostima tih skupina. Povjerenstvo preporučuje Fakultetu da preispita ciljeve i odgovornosti tih različitih skupina. Njihove obveze i odgovornosti ponajprije trebaju biti u skladu s misijom i vizijom Fakulteta. Jedna od mogućnosti je da Fakultet osnuje radnu skupinu za znanost i radnu skupinu za nastavu što bi bilo izravno u službi misije i vizije Fakulteta.

Studenti i nastavnici aktivno sudjeluju u postupcima donošenja odluka na Fakultetu. Nastavnicima koji nisu članovi nekih od povjerenstava ili radnih skupina potrebno je ponuditi

mogućnost da sudjeluju u razvijanju nastave, znanstvene djelatnosti i u pripremi dokumenata. Prilikom unapređenja kurikula, nastavničkih kvalifikacija i ishoda učenja studenata više bi pažnje trebalo obratiti na misiju i viziju Fakulteta, odnosno kurikuli, kvalifikacije nastavnika i ishodi učenja studenata trebali bi biti u skladu s misijom i vizijom.

Studijski programi

Iako Učiteljski fakultet kontinuirano prati kvalitetu svojih studijskih programa i nastave, čini se kako nije razvijen cjelovit sustav osiguravanja kvalitete za neke od ključnih procesa (razvoj studijskih programa, obveze nastavnika, organizacija znanstveno-istraživačkog rada) niti sustav odgovornosti za te procese. Kako se radi o ključnim procesima, oni bi trebali biti dokumentirani. Povratne informacije dobivene putem različitih sustava prikupljanja informacija o kvaliteti mogle bi se sustavnije obrađivati i učinkovitije koristiti na svim razinama Fakulteta.

Potrebno je više uključiti studente prilikom planiranja nastave. Povratne informacije studenata mogle bi se sustavnije koristiti u razvijanju nastave, a te bi postupke trebalo formalno dokumentirati. Studente bi trebalo obavijestiti o mjerama provedenim na osnovu njihovih mišljenja i prijedloga.

Iako se na razini odjela i Fakulteta provode razne ankete, nije jasno koriste li se rezultati tih anketa na odgovarajući način prilikom razvijanja studijskih programa. Dobiva se dojam kako se prikuplja i pohranjuje velika količina podataka koja se, međutim, ne koristi sustavno. Doima se i kako nema dovoljno suradnje i dijaloga između studijskih programa posebice u pripremi uvjeta za stjecanje kvalifikacija. Povećanje opsega suradnje osiguralo bi razmjenu dobrih praksi i razvoj ideja unutar Fakulteta.

Studenti

Studenti su upoznati s ishodima učenja uglavnom putem mrežnih stranica Fakulteta koje, prema samim studentima, nisu uvijek ažurirane. Studenti su za vrijeme razgovora s Povjerenstvom naveli kako žele više praktičnog rada i kolegija na studiju. Međutim, ukoliko Fakultet planira postati istraživačka ustanova, ne bi bilo vrlo mudro povećati količinu praktične nastave.

Prema studentima, nastavnici najčešće koriste pismene ispite za provjeru znanja dok su praktični zadaci, projekti i samostalno učenje studenata manje zastupljeni. Nastavnici bi možda mogli razmisliti o korištenju šireg spektra nastavnih metoda.

Studenti bi u većoj mjeri trebali koristiti mogućnost utjecaja na pripremu uvjeta za stjecanje kvalifikacija, a Fakultet bi trebao imati središnju ulogu u poticanju studenata na uključivanje.

Povratne informacije o mjerama i rješenjima provedenim na temelju njihovih mišljenja studenti većinom dobivaju s mrežnih stranica Fakulteta, a manje putem ostalih kanala komunikacije, primjerice kroz izravnu komunikaciju.

Fakultet bi trebao povećati mobilnost ne samo svojih studenata već i dolaznu mobilnost (odnosno broj dolazećih stranih studenata). To zahtijeva razvijanje većeg broja kolegija koji se izvode na engleskom jeziku.

Učiteljski fakultet ne izvodi doktorske studije. Potrebno je u većoj mjeri poticati studente da nastave studij na poslijediplomskoj razini, odnosno na doktorskim studijima, a što je jedan od načina da se obrazuje nova generacija sveučilišnih nastavnika.

Nastavnici

Fakultet je potrebno osnažiti povećanjem broja kompetentnih nastavnika izabranih u odgovarajuća akademska zvanja, osobito onih koji se bave istraživanjima i izvode nastavu temeljenu na istraživanju. Prilikom zapošljavanja treba voditi računa o strateškim ciljevima Fakulteta u istraživanja i nastavi kako bi kvalificirani nastavnici pokrivali sva strateška područja. Kompetencije nastavnika mogle bi se procjenjivati prema sljedećim varijablama: kvaliteta nastave; sudjelovanje u istraživačkim i stručnim projektima; objavljivanje udžbenika, znanstvenih i stručnih radova.

U budućnosti bi trebalo veću pažnju posvetiti uvođenju novih zaposlenika u sustav Fakulteta. Važno je nove zaposlenike uvesti u djelatnosti Fakulteta u skladu s misijom i vizijom Fakulteta i Sveučilišta te s obzirom na specifične zahtjeve pojedinog radnog mjesta.

Povjerenstvo nije imalo uvid u dokumentaciju kojom se regulira nastavničko opterećenje i raspodjela obveza između nastave, istraživanja i administrativnih zadataka. S obzirom da se Fakultet odlučio za pristup temeljen na istraživanjima, to podrazumijeva organiziranje radnog opterećenja nastavnika na način da nastavnici imaju dovoljno mogućnosti i vremena za istraživački rad. Čini se kako to zasada nije tako. Detalje samog uključivanja u istraživanja trebalo bi dogovarati pojedinačno sa svakim nastavnikom. Nadalje, kako bi motivirao nastavnike da se bave izvornim istraživanjima, Fakultet bi trebao razraditi poticajne mjere poput studentske godine (sabatikal) namijenjene provođenju istraživanja. Dovoljno vremena namijenjenog za

bavljenje istraživačkim radom preduvjet je održavanju i unaprjeđenju profesionalnih vještina nastavnika na fakultetu.

Iako Fakultet potiče svoje nastavnike na međunarodnu suradnju i mobilnost, oni te mogućnosti vrlo rijetko koriste. Dio nastavnika dobro se služi engleskim jezikom. Ukoliko želi postati međunarodno prepoznatljiv, Fakultet bi trebao pronaći načine da poboljša jezične kompetencije svih svojih zaposlenika.

Znanstvena i stručna djelatnost

Vizija Učiteljskoga fakulteta u Osijeku je biti istraživački fakultet s jasnim istraživačkim profilom usmjerenim na održivi razvoj. Povjerenstvo je uočilo spremnost Fakulteta za razvoj istraživačkih aktivnosti.

Povjerenstvo je također uočilo da na Fakultetu još uvijek nije razvijena kultura promicanja pravih znanstvenih istraživanja. Čini se kako nisu uspostavljene ni strategija ni struktura za bavljenje znanstvenim radom. Fakultet ne izvodi svoj doktorski studij, previše je istraživačkih ciljeva, velik je broj malih istraživačkih jedinica (grupa). Također nema dovoljno vanjskih izvora financiranja istraživanja. Sve se to odražava na slabu znanstvenu aktivnost Fakulteta.

Uprava Fakulteta trebala bi izraditi strateške ciljeve istraživačkih aktivnosti koji uključuju: određivanje težišnih područja istraživanja, praćenje disciplina u razvoju, suradnju različitih odsjeka i istraživača te sustavni razvoj istraživačkih kompetencija nastavnika.

Povjerenstvo nije pronašlo dokumente ni postupke za planiranje, provedbu, praćenje, izvještavanje niti završno vrednovanje istraživačkih projekata na Fakultetu. Važno da ovi postupci budu vidljiv upravo kako bi se razvijala dobra praksa znanstvenih istraživanja. Također bi se mogao uvesti rotacijski princip boravka nastavnika u inozemstvu radi suradnje na istraživačkim aktivnostima u okviru programa kao što su ERASMUS, CEEPUS i dr.

Mobilnost i međunarodna suradnja

Fakultet potiče nastavnike i studente na mobilnost i međunarodnu suradnju s različitim partnerima i institucijama. Nastavnici i studenti ne koriste dovoljno mogućnosti međunarodne razmjene koje su im na raspolaganju. Trebalo bi povećati broj odlazećih i dolazećih nastavnika i studenata (preddiplomskog i diplomskog studija). Studenti nisu dovoljno upoznati s

mogućnostima za studentsku mobilnost, potencijalnim odredištima i stipendijama koje su im na raspolaganju.

Resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije

Zgradu u Slavonskom Brodu vjerojatno je potrebno renovirati. Zaposlenici stručnih službi trebaju kontinuirano stručno usavršavanje.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

- Čini se kako Uprava Fakulteta jasno shvaća kako je važno imati relevantne ciljeve i aktivnosti usmjerene prema budućnosti.
- Uprava na različite načine potiče stručno usavršavanje svojih zaposlenika – putem sudjelovanja na konferencijama, u programima mobilnosti i kroz objavljivanje radova.
- Institucija potiče izvannastavne aktivnosti svojih studenata.
- Studenti imaju mogućnost sudjelovati u postupcima donošenja odluka na Fakultetu.
- Fakultet razvija neke inovativne projekte, poput bliske suradnje između Učiteljskog i Strojarskog fakulteta.
- Fakultet potiče razvoj talenata svojih studenata putem različitih multidisciplinarnih projekata (npr. objavljivanje knjiga, organizacija skupova i sl.).

PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE

- Povjerenstvo preporučuje Fakultetu da jasnije formulira u čemu je posebnost njihove institucije i njihovog Sveučilišta. Dugoročno to zahtijeva daljnje promišljanje misije i vizije Fakulteta. Umjesto da samo navodi kako je vizija Fakulteta biti istraživačka institucija, ideja vodilja i načelo za budućnost mogli bi biti, primjerice, obrazovanje učitelja temeljeno na istraživanjima. Kao učiteljski fakultet (ili Fakultet za odgojno-obrazovne znanosti u budućnosti) institucija bi mogla imati ključnu ulogu na čitavom Sveučilištu u pedagoškom usavršavanju nastavnog kadra. Uprava i zaposlenici Fakulteta trebali bi osigurati da se razvoj studijskih programa i nastave temelji na najsuvremenijim istraživanjima iz područja obrazovanja i obrazovanja nastavnika. Strategija za postizanje ovih aktivnosti trebala bi se ostvarivati putem nastave, istraživačkih projekata te usavršavanjem zaposlenika i studenata u okviru međunarodne suradnje.
- Fakultet se nalazi pred dvostrukim izazovom. Osim što se bavi obrazovanjem učitelja, u budućnosti želi realizirati svoju viziju da postane istraživačka ustanova. Iz razgovora s nastavnicima za vrijeme posjeta Povjerenstvo je dobilo dojam kako je Fakultet posvećen promjenama ali još uvijek nedovoljno spreman za njih. Fakultetu se u tom smislu preporučuje da temeljitije osmisli preustroj svojih upravljačkih, svojih nastavnih i svojih istraživačkih aktivnosti. Sa stajališta upravljanja, preustroj bi vjerojatno podrazumijevao novu internu strukturu Fakulteta i odsjeka, nove postupke odabira višeg menadžmenta (poput dekana, broja prodekana), kao i voditelja odsjeka odnosno ostalog vodećeg osoblja.
- Takav budući preustroj mogao bi dovesti do određenog nezadovoljstva među zaposlenicima, studentima i odsjecima. Odgovornost je Uprave da uspostavi i održi zajedništvo i suradnju za vrijeme transformacije. Razvijanje zajedništva zahtijeva uspostavljanje novih oblika suradnje između odsjeka i umrežavanje s ključnim dionicima unutar i izvan Fakulteta. Povjerenstvo nadalje preporučuje Fakultetu da revidira postupke opće strategije te da provede promjene kako bi viziju Fakulteta temeljenu na zajedničkoj misiji učinio jasnijom.

- Fakultetu se preporučuje da utvrdi ključna područja razvoja: nastavu, znanost i internacionalizaciju - te uloži veći napor u njihov dugoročan razvoj. Fakultet bi trebao razviti vlastitu strategiju razvoja ljudskih resursa, osobito u pogledu unaprjeđenja istraživačkih vještina zaposlenika i njihove uključenosti u međunarodne suradnje.
- Kako bi institucija izvodila suvremene studijske programe, u skladu s potrebama tržišta rada i društvenim promjenama, važno je da povratne informacije prikuplja ne samo na razini Fakulteta i Sveučilišta već i dobivanjem vrijednih razvojnih ideja od vanjskih interesnih skupina i partnera (škola, lokalnih partnera i dionika iz gospodarstva).
- U novoj situaciji u kojoj Fakultet osim institucije za obrazovanje učitelja postaje i istraživački fakultet trebala bi se preispitati zaduženja nastavnika. Putem procjene njihovog rada i u razgovorima s njima Fakultet ima mogućnost utvrditi na koji način je raspodijeljeno njihovo nastavničko opterećenje te na temelju toga osigurati jednaku raspodjelu obaveza za sve nastavnike. Fakultet bi možda mogao uvesti i radni plan nastavnika pomoću kojih bi oni mogli raspodijeliti svoja zaduženja tijekom akademske godine. Uprava Fakulteta bila bi zadužena za usvajanje i praćenje radnih planova.
- Uprava Fakulteta trebala bi imati plan za privlačenje nastavnika i studenta iz inozemstva te aktivnije promicati međunarodne programe razmjene. Također bi se trebali više uključiti u različite postojeće međunarodne mreže (srodnih institucija) i biti spremni pokretati nove.
- Stručno povjerenstvo preporučuje Fakultetu da razvije jasnije fokusiranu strukturu kao i zajednički okvir za istraživanja. Fakultet bi trebao razviti istraživačku strategiju s definiranim fokusnim područjima istraživanja i funkcionalnom strukturom za provođenje takvog istraživanja, poput osnivanja istraživačkih skupina ili jedinica oko pojedinih ključnih područja istraživanja. Ukoliko Fakultet namjerava prijavljivati projekte za financiranje istraživanja iz vanjskih izvora, vjerojatno treba osobu koja će pružati stručnu podršku istraživačkim projektima u pogledu planiranja, proračuna, administracije projekata, računovodstva i izvještavanja. Ciljano osposobljavanje doktoranada i znanstvenika moglo bi poslužiti čitavom Fakultetu u razvoju njihovih istraživačkih kompetencija. Nastavnici i znanstvenici te doktorandi i studenti preddiplomskog i diplomskog studija trebali bi biti uključeni u istraživanja na Fakultetu. Povjerenstvo preporučuje Fakultetu da u okviru svoje istraživačke strategije pokrene

vlastiti doktorski studij. Pokretanje doktorskog studija bilo bi od presudne važnosti za postizanje vizije Fakulteta kao i za obrazovanje i osposobljavanje sljedećeg naraštaja nastavnika.

- Fakultetu se preporučuje da aktivnije surađuje s domaćim sveučilištima kao i sa sveučilištima u svijetu. Ta bi se suradnja trebala provoditi na različitim razinama (studentskoj, nastavničkoj i institucionalnoj), a mogla bi uključivati i privlačenje stranih studenata, posjetitelja i nastavnika.
- U svrhu povećanja studentske mobilnosti kratki posjeti studenata stranim sveučilištima mogli bi biti jedan od uvjeta za stjecanje kvalifikacije.
- Fakultetu se preporučuje da ozbiljnije preispita koja znanja i kompetencije studenti trebaju postići i njima vladati tijekom i po završetku njihovog studija.
- Fakultet bi mogao pokrenuti inicijativu za stvaranje nacionalnog istraživačkog udruženja za obrazovne znanosti te na taj način uzeti vodeću ulogu u istraživanjima i nastavi temeljenoj na istraživanjima u Hrvatskoj.